

ШЫН

СОВЕТ ЗВЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТ ПАРТИЯСЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ
НЫЗЫЛ ХОРАЙ КОМИТЕТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ
ОБЛАСТЬ БОЛГАШ НЫЗЫЛ ХОРАЙ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1957
АПРЕЛЬ
30
ВТОРНИК
№ 87 (3799)

Өртгө 20 коп.

Бастың чуртувустуң улустарының найыралының
быжыг баганазы, бүгү делегейде тайбыңның тише-
тирбес чөлөнгүжи—Совет Социалистиг Республикала-
рының Эвилели делгерезин!

(Май 1-ге СЭКП ТК-ның Кыйгырыларындан).

Хоорайларның болгаш суурларның чаагайжыдылгазының дугайында

Область хоорайларның болгаш суурлар-
ның туудуларының шапкын өзү турары-
биле чергелештир, оларның чаагайжыдыл-
ганын талазы-биле улуг ажылдары
боттандырып турар. Бо сорулгага чергелеш-
тирбес область боттандырып чыл са-
нында-ла дыка хей ашкы хөрөгилерин
тускайлап турар. Чүгө бо чылын беши
чангыс Кызыл хоорайның чаагайжыдыл-
газына чарыгдары-биле 4 миллион
ажыг рубльди планнаа. Ол болза, пар-
тияның болгаш чазактың совет кижини
дугайында сагыш салышкынының база
бир тодаргай алдөрөшкүнү болур.

Ажылчы чоннар төрөөн хоорайларның
болгаш суурларның чаагайжыдылганын
боттандырып патриотчу хөрө кылдыр са-
нап, аңаа улуг көдүрүштүк-биле кир-
жиш турарлар. Бо хүнерде Кызыл, Ча-
даана хоорайларда болгаш Кызыл-Мажалык
суурда болза эске-даа черлерде чаа-
гайжыдылга талазы-биле ажылдар дыка
калкып хемчөгүлдүк-биле чорутуруп турар.

Ылангыя бо талазы-биле ажыл-херектер
Кызыл-Мажалык суурда элөөн организастыг
болгаш демиг байдал-биле эгелзөөн.
Суурнуң чурттагыч чонунуң күжү-биле
төв күдүмчү—«Октябрь» күдүмчүзүгү
беши 3000 ажыг аны-бүрт мыйтарын,
чааң үнүштерин тарып олуртканнар.
Чайгы үеде оларын сугтары-биле арык-
сумунарны, 7 күдүктарын белеттээрер.
Ол мыйкыш бажынарның кырыларын,
кладовкаларын кырыларын болгаш хер-
мизерлерин талазы-биле дыка хей ажыл-
дар кылдыганнар. Кызыл-мажалыклар
стадиону, дыштандыгыларын тургүзүп
турарлар. Ол суураң ажылчы
чоннары чаагайжыдылга талазы-биле ко-
жазында Төв суурун ажылчы чонна-
рын чарыкка кыйгырганнар.

Сөөлү үеде Кызыл хоорайны чаагай-
жыдыр талазы-биле дыка улуг ажылдар
чорутуруп турар. Ылангыя бо чылын
хоорайны чаагайжыдылганын, күдүмчүлөрүн
асфальтлаарыңче, чечетик сесерлерин
кырыларын улуг кичөөңгөй салдынар.
Хоорайга 10 муң ажыг мыйтарын олур-
туруп планнаа болгаш бо айның 20-ден
эгелзеп нотаанчылыга талазы-биле ша-
лычты 10 ховуру чорутуруп турар. Комсо-
мол күдүмчүзүн асфальтлаарын уламчы-
лап турар. Ынчалзаок хоорай чаагай-
жыдылганын көнторазы (начальник
эш Амелия) аңаа белеткелдерин багыт
чоруткан болгаш аңгы үеде чедир-ле ший-
пилдик хемчеглерин албайн турар. Но-
газачылыга талазы-биле шапкын 10
хонуктуң кыңчар чоруп турарының дугайы
эш Амелия чонка чедир-ле тодар-
гай билбес турган.

Областкы колхозчу суурларны база-ла
танымтыкка кылдыр чазартканын, улам-на
чаагайжыдып турар апарган. Чамдык кол-
хозтарның төптеринде бүдүтү чаагайжы-
дып тургунан хоорайжыгаштар өзүп үн-
гүлзеп келгелзөө. Чөөн-Хемчик районнуң
«Коммунизм өрүк» колхозун төвү—
Чыраа-Бажы суур чогуң-на шав мыйды.
Ында колдунда бүтү колхозчулар чаа-
гайжыдып тургунан чыгып, чырык ба-
жынарда чурттап турар болгаш кладов-
казы, кырышан чок бажынар ховар.
Суурда арыганыр бажынарны, херим-
нерин, күдүмчүлөрүн көрүм-чүмүңү-
биле тууду тургусулаан. Колхозчулар
суурун нотаанчылыгыңче улуг кич-
өөңгөй салып, чүе-чүе аны-бүртү
мыйтарын тарып олурткан. Бо чылын
колхозчу өт-бүтү бүдүтү ботунуң бажы-
нының чамдык мыйтарын, чечетик
тарымын шийилдиреп турар. Ыныг
чечетиктерин ол районда «Октябрь 30 чы-
лы» болгаш областкы эске-даа колхозта-
рының төптеринден көрүп болур.

Хоорайларны болгаш суурларын чаа-
гайжыдылганын айтыргалары партия, совет,
профсоюз болгаш комсомол орган-
нарының болгаш бүтү хей-нининиң ки-
чөөңгөйиниң төвүгө турар ужурут. Ы-
ныг турбуже, бо талазы-биле ажылдарын
чамдык районнарының төптеринде, колхоз-

чу суурларда дыка кошмак чорутууп тур-
рар. Манса Барыш-Хемчик районнуң
«Ленинниң өрүк» колхозун төвүн кан-
чаар «чаагайжыдып» турарының дугайында
чизетик көрөдүрер. Көдө Совет-
тик сессияныга суур чаагайжыдылганын
дугайында айтырганы чыл санында
чугаалажып келген болза-даа ону херек
кырында боттандырып турар. Эрткен
чылын тараан мыйтарын 60 хуузу
ажаалгазын басырааны-биле үрелген.
Суурда 140 хире чурттага бажынарны-
ның хей кезиниң кырышан, кладовказы
чөк. Ол мыйкыш байдалдар Бай-Тайга
районнуң «Ден-Терек», Танды районнуң
Чедерге «Тилелге», Чаа-Хем районнуң
«Совет Тыва» болгаш эске-даа колхозтар-
ның төптеринде бар.

Ылангыя районнар төптери—чамдык
хоорайларда болгаш суурларда чаагайжы-
дылга талазы-биле ажылдар бисте элзөө
таарымча чөк байдалда турар. Чижээ-
лөөрө, областкы бир улуг районнуң
төвү—Шаган-Арыг хоорайның чаагай-
жыдылганын байдалы ам-даа дыка ба-
гай. Ында тараан мыйтар көнүгү ховар.
Күдүмчүлөр чаагайжыдылганнар. Казан
чазы чазалар соонда чамдык күдүмчүлөр
малгажыга машиналар чорутуп та-
ман чок чааң кижилер чорутуруп беши
бергелди берген. Шаган-Арыггың хоорай
Совет (даргазы Тупикина) болгаш хей-
ниниң организастыгы бо дугайында то-
даргай хемчеглерин алып херек. Ол мый-
кыш Бай-Тайга, Өвүр, Чаа-Хем районна-
рының төптериниң чаагайжыдылганын
шиитпириниң-биле экижидери негетиниң
турар.

Хоорайларның күдүмчүлөрүн чаагай-
жыдып, асфальтлаар ажыл бисте дыка
багай тургустууган. Ону Кызыл хоорайда
беши көнүгү оожум чорутууп турар.
Ылангыя эрткен чылын-на асфальтлап
эгелзөөн Комсомол күдүмчүзү аңыгаа че-
дир доотулбаан. Бо талазы-биле хоорай-
ның коммунал ажыл-агый кылдын кош-
мак хемчөгүлөр апар турар. Оң-биле чергелеш-
тир улуг-улуг районнар төптери—Ча-
даана, Шаган-Арыг хоорайларның кү-
дүмчүлөрүн асфальтлаар өйү келген.

Чаагайжыдылга талазы-биле бүтү-ле
айтыргаларын чер-черде партия, совет,
профсоюз, комсомол организастыгының
кичөөңгөйиниң төвүгө тургузуп,
бисте хоорайларны, суурларны
танымтыкка кылдыр чаагайжыдып,
олар чечек-үнүштер, нотаан мыйтар-биле
мийтиганын тургун дөш бо чылын план-
да көрдүгөн бүтү-ле ажылдарын күсө-
дирчеге угулган хемчеглерин алып
ужурут.

Частың бо үеде нотаанчылыгы болгаш
чаагайжыдылганы чорударына онза
таарымчалыг. Ылангыя нотаанчылыга та-
лазы-биле ажылдарын озадашкын чөккө
чорудар херек. Оң-биле чергелештир
мийтиганын чайгы ажаалгазыңче кичөөң-
гейин улагыттар. Бо ажыл херекке бүтү
ажылчы чоннары, школарыны, пио-
нерлерни калба-биле пириштерери эрге-
жок чутула. Манса ленинч комсомолуң
кежигүнери база-ла эгелзекчилер болур
ужурут. Комсомол организастыгының
күжү-биле каныг-бир хоорайның, суур-
нун, азы күдүмчүлүн чаагайжыдылганын
кылып болур болгаш. Амдызында ындыг
эгелзешкинер бисте көнүгү эвээш.

Чаагайжыдылганы чорударына хей-
нининиң шөптөшкенин биле хей-хей
чүдүлери кылып болур. Хостуг шактар-
да, чамдык дыштаныр хүнерде ажылчы
чоннарың шөптөшкенинниң организасты-
гынын калба-биле практикалаар херек.
Хоорайларның болгаш суурларның ара-
зынга чаагайжыдылга талазы-биле соци-
алист чарыштарын калбартып ужурут.

Боттарының төрөөн хоорайларын болгаш
суурларын үлгертип кылдыр чаа-
гайжыдып, нотаанчылары—Октябрьның
социалист Улуг революцияның 40 чыл
өвүгө Тываңың ажылчы чоннарының эң
эки белеткелерин бираан болур.

Эш Н. С. Хрущевтун илеткелинин тезистерин чугаалажып турар

«Улетпүрү болгаш туудуңу эргелзеп
башкарып организастарын улам ыңай
сайыраагайжыдыр дугайында» эш Хру-
щевтун илеткелинин тезистерин областкы
сая кылдынып ажалдакчылары ханы-
зы-биле чугаалажып көргөн.

Төвөленинген хемчеглерин чугаала-
жып көргөш, хуралды киржикчилери
Тываңың ажыл-агыйн эргелзеп башкаар
талазы-биле чазакка чаа-чаа санааларын
киргизер.

Тывага улус ажыл-агыйның чөвүленин
тургусулап, «Тыва кооперативы» дег
специялыгынын бүдүрүлгелерин Краснояр-
ский улус ажыл-агый чөвүленинге
киргизер, областкы эске бүтү бүдүрүлгелерин
облхуускомуну эргелзеп тургузуп деп
хуралды киржикчилери санаалап тур-
ган.

Облхуускомунуң чанынга үлетпүрүн
болгаш туудуңу чангыс аай эргелзеп
тургусулап, оон эргелзеп чурт үлетпү-
рүнү эргелзеп, областкы одалга черин,
тууду престиян, көдө электр черин, суг
ажыл-агый черин, септеге заводун ки-
нор, авторанспорту болгаш орук-
тарын эргелзеп база тургусулап, өң баш-

карлыгзынга № 65 машина-орук стан-
цияны, авторстиян, Ус орууну эргел-
зин кирер деп санаалар олар үндүрүп
турар.

Аш-чөм үлетпүрүнү эргелзеп тургус-
каш, аш-сүт үлетпүр черин, оон колбаса
фабриказын, хоорайны сүт үлетпүр че-
рин, аш-чөм комбинатын, дээрбин болгаш
ам тууду турар аш-чөмнүң бүдүрүл-
гелерин аңаа каттыштырар, хандырыл-
ганын эргелзеп тургусулап, аңаа ханды-
рылганын кол эргелзеп черин, көдө ажыл-
агый хандырылганын черин, машиналар
хандырылганын черин, областкы чурт
үлетпүрүнү хандырылга черин, культу-
ра-спорти хандырылга черин, зооветери-
нарийн хандырылга черин каттышты-
рып олар санаалааннар.

Оон ыңай бүтү үрүмк автоажыл-агый-
лары; хандырылга эргелзелин, псе-
тавы аймааның салгы черинин, аптека
эргелзелин, совхозтранстын, харыла-
зын АТК-зын болгаш көдө ажыл-агый
хандырылга черинин автоажыл-агыйлар
автотранспорт эргелзелинге хамааржыр
чангыс аай конторага каттыштырар дугайында
санал аңаа база үнүп турган.

областың ховуларында

Кызылтастың тарылгазын дооскан

АБЫЖАБ. (Телефон-биле). Чаа-Хем
районнуң Сталин аттыг колхозунуң та-
раалыкы бо чылын гектар бүртүгүлден
ортума-биле 14 центнер тарааны өстү-
рүп, ажаап алырын хүлзөгөн. Олар Ок-
тябрьның байырагына үтүштүр чы-
рышка сөзүн ээлеп шыдаарлар.

Бо чылын колхозтун тарылга шөү
1800 гектар, а тараа культулары 1500
гектар болур. Хову ажылынга белеткелдер
мурнуку кайм-даа чылдардан эки болган.
Хөрүнүң белеткел ажылдазын хынамча-
лыг, колхоз муң гектар чаз кур черлерин
база шийгээлди алган.

Колхоз төвүндө 45 км черде Шанчы-
ның хову турлаанда байдал таарымчалыг

деритинген, ында бо чылын 8 чаа бажы-
нары немей туткан, столовая болгаш
коммунга чери ажааллап турар. Тарылга
эгелзөөдөн бээр аңаа кино болгаш ко-
цертти 2 удаа көргүскөн, хана солуну,
көргүзүп самбырамы доктаамал үнүп ту-
рар.

Чаа-Хем МТС-тин чорудуп берген аг-
регаторлар 5 тракторлар аңгы үеде та-
раалың чажылдызын кидин-че калбартып
турар. Колхоз кол культура болур кызыл-
тастың тарылгазын дооскан, херек кы-
рында ону 700 гектарда чашкан. Оң
ыйык суланы 405 гектарда, арайы 15
гектарда тараан.

Тараа культураларының чажылдазын дооскан

КЫЗЫЛ-ЧЫРАА. (Телефон-биле). Чөөн-
Хемчик районда Ленин аттыг көдө ажыл-
агый артели (даргазы эш Аудера, пар-
торганизация секретары эш Сотта) тараа
культураларының чажылдазын беш ажыл
хүнеринде азы апрель 25-те дооскан.
Херек кырында ол колхоз 1231 гектарын
ажыр тараан.

Чааананың машина-трактор станция-
зының ында 6 агрегаторлар механиза-
торлары (бригадир эш Очаковский)
ажылдап турар. Техникага камныг,
мергежидик башкарылганын түнелинде

бо аразында ажылга шайтыктыг чайгыс-
даа үрелинишпи болбаан. Колхозчу та-
раалыкы күш-ажылче шын органи-
застарын бригадир эш Самбуу ажыл-агый
чүдүрүп шыдаан.

Колхозчу тараалыкының механизатор-
лар биле демиг күш-ажылче амы үеде
мал чөм культуларының тарылгазынче
улаганнар. Бо чылын көк суланы—200,
кукурузы—80, тоорукту—20, чангыс
чылдыг ситени—20 гектарга тарыыр
деп турар. Сөөлү хүн 100 ажыг гектар-
да көк суланы чажып тараан.

Колхозтун хову турлагларында

КӨК-ЧЫРАА. (Телефон-биле). Ленин ат-
тыг көдө ажыл-агый артели Улуг-Хем
районда улуг колхозтарын бираан. Бо
чылын оон тарылгазының шөү 2700
гектар болур, а кол культура—кызыл-

тасты 1100 гектарга тарыыр.
Колхозтун Баян-Бол болгаш Алдым-
Шынаа хову турлагларында күш-ажыл
кидин-че түлүктөп турар. Сөөлү хүнер-
де кызылтасты 637 гектарда чашкан.

Чаагай дүжүттү өстүрүп алырынга

ТЭЭЛН. (Телефон-биле). Бай-Тайга рай-
оннуң Молотов аттыг колхозунуң тарыл-
га шөү эрткен чылымдында 185 гектар
калбарар. Чүгө тараа культуларынын
беши ол колхоз 1285 гектарга тарыыр.
Октябрьның социалист Улуг револю-
цияның 40 чыл өвүгө үтүштүр чаа-
гай дүжүттү өстүрүп ажаап алырынга
колхозчулар болгаш МТС-тин механизатор-
лары демиг күш-ажылды чедиш-
кенин калбартып турар.

Колхозтун шөдөринде 4 агрегатор
ажылдап турар. Сөөлү хүнерде тараа

культуларынын 740 ажыг гектарда чаш-
кан. Тракторларын үжү тарылгада, а
бирээң кур черлер андалыгында.

Үнүшке хөрүнүң чогуур шыгы чу-
гула үжүр-дузалыг. Бо талазы-биле органи-
застыг хемчеглер алынып турар. Шык
базырышкынын чогуур өйүңе чорук-
кан. Бүтү алаалгазында болгаш сугта-
рылда 40 кижини быжыггаан, олар
Эдер-Буйуң улуг бугазынын суун чөп
ажылдап, 300 ажыг гектарын баштай-
гы сугтарылганын организастаан.

ЧАА-ХӨЛ

Чаа-Хөл МТС-тин механизаторлары
Ленин аттыг колхозтун шөдөринде та-
рылганы чедишкенин чорудуп турар.
Шык бажыра илтиртээринде ажаалдап
турар дөрт агрегатор дөрт-ле хонукта
478 га черин илтиртээр. Аңык тра-
кторист Т. Анай-оол «У-2» деп трактор-
биле хүнде 15 гектар черин илтиртээр.

турган, 25—30 гектар чедиреп турар.
Колхоз баштаар чери трактор брига-
дазынга кыпар, чаар материалдар сөөртүп
бөри-биле 6 тергелгит азыггы 4 кижини
тускайлап берген. Хову турлаа дышта-
нырынга таарымчалыг кылдыр дерити-
ген.

УЛУГ-ХЕМ

Часкы хову ажылдарын кыска хуусаа-
да белик агрохемчеглери деңгеле чоруда-
ры МТС-тен улуг хамааржырын барым-
далааш, Шаган-Арыг МТС септеге мас-
терскаяны чакып тарылгага таарымчыл
организастаан. Ында бир кижиги үтүгүчү

дежурыйлап турар. Трактор бригадалары-
дан келген чагыларын эөлчөгөн
дашкар хамыктын мурнунда септе бөри
чүрүмчүтүгөн. Ол чорук машиналар-
ның ажыл чөк турар чоругу дыка кы-
зырган.

Шөлдө дуржулга ажылы

ЧАДАНА. (Телефон-биле). Чөөн-Хем-
чик районда көдө ажыл-агыйның ду-
жулга станциязынын шөдөринде чаксы
тарылга эгелзөө, хүн бүртү улам-на кал-
барып турар. Сөөлү хүнерде чедир 100
ажыг гектарын шыгын бажырып илтир-
тээр, 50 гектар кур черлерин андаган
болгаш 70 гектарда кызылтасты чажып
тараан.

Үнүшке хөрүнүң чогуур шыгы улуг
үжүр-дузалыг. Бо талазы-биле станция-
ның коллектив база боттут хемчеглерин
а, чаксы болгаш чайгы сугтарылааларга
белеткелдерин организастыг чорудуп ту-
рар. Сугтарында бугаларын арыггаан,
95 гектарын чаксы сугтарылаалын чо-
руткан. Шөдөдө дуржулга ажылдары
база эгелзөө.

Кыйгырылгарга күш-ажылчы харыы

СЭКП ТК-ның май Бирге кыйгырыл-
ганы бүтү совет кижилерин күш-ажылче
улам сорук кырген. Төрөөн чуртунуң
улам ыңай күчүлүт хөгжүдөзүңге ажыл-
тыг чаа-чаа чедишкенинже партиянын
дүйнүчү кыйгырылгарга тес-чечилерин
база хайымчырган.

Бүтү делегейин ажылчы чоннарының
эл-сетки каттыштырылганынын хүнү
майның Бирге олар күш-ажылчы чедиш-
кенин кырген болган.

Тес-Хем районнуң чүгүлэ аргыжыла
болгаш Эрон районнуң область төвү-биле
харылажырының өрүк Тес-Хемин улуг

көвүрүтүң ажылдага кириген. Хем суу
үрөөнүн барымдалааш 150 тонна азыг
дашты аңгы-аңгы 8 кесекке чыгылап
туткан. Көвүрүтүң ууну 100 метр, кал-
баа 6 метр, ааа 2 автомашиналар хостуг
каржып эртип болур.

Көвүрүтүң кылырынга райло болгаш
райсаң кылдынып коллективтер, Ста-
лин аттыг болгаш Калинин аттыг колхоз-
тарның колхозчулары кызыл-агый ажыл-
дап, күш-ажылды мурнакчылары бол-
ганнар.

С. БАДЫРАА.

1958 чылда БКАД-тын киржикчилеринге көргүзүгүлөр

Эрткен чылын дүртүгүндө көдө ажыл-
агыйн ажыл-агыйлар тараан, карто-
фельди, нотааларын, сүттү, эгити болгаш
эске-даа продуктуларын бүдүрерин көвү-
дирин көскүтү-биле чөп алганнар. Ол
чорук делегейниң киржикчилерин шийип
алының негелделерин белгилер арганы
БКАД-тын Кол комитетинге берген.

Чижээлөөрө, тараа культуларынын
талазы-биле 1958 чылдын делегейинин
киржикчилер болур тараа, Украинанын,
Молдавияны, Согуз Кавказын районна-
рының хей күрүзүңүң колхозтары болгаш
совхозтары тараа болгаш тараа-бобулуг
культулар элзөөн бүтү шөлдү гектарын-
да-на нитииниң-биле 20 центнерин ор-
нунга 21 центнерин ажаап алып болгаш
ниити чымдыны колхозка 16.800 цент-
нерин, совхозка 31.000 центнерин алып
ужурут.

Делегейниң киржикчилери кылдыр ба-
дылааттар турар совхозтар болза, 1958
чылдын тарылгаларыга кур черлерин
чедишкенин андаган, ыңчалзаок,
чуртталга, амыдыра, бүдүрүлгө болгаш
культура туудуңу оларда планын күө-
сеткен совхозтар болур. Казахстаннын,
Сибириниң, Уралдын, Поволженин, Согуз
Кавказын колхозтары, МТС-тери, совхоз-
тары болгаш районнары БКАД-тын кир-
жикчилери болур арганы чаа шийгээлди
алган черлерин бүтү шөлдүң 1957 чыл-

да колхозтарга болгаш совхозтарга хүлзөп
алдынтан пландан 20 хуу ажыг, а МТС-
терге болгаш районнарда 10 хуу ажыг
дүжүттү алганда чазалап алып.

Ажылтанымаан черлерин, эвээш про-
дуктулук шынааларын болгаш оларарын
андарын тарымынын күсөи-биле чаа
черлерин чедишкенин шийгээлди ап
турар кара хөрүнүң эвес кургажың
колхозтары, совхозтары, МТС-тери болгаш
районнары бир эвес колхозтарга болгаш
совхозтарга ындыг шөл бар тарыыр чер

(СЭТА).

Нева хемде юбилей хоорай

ЛЕНИНГРАД. (СЭТА). Ленинградтын
юбилейи канчаар эрттирер?—деп ай-
тырыгы Ленинградтын ажылчы чонна-
зын хоорай Советинин даргазы Н. И.

Смирновтан СЭТА-ның корреспондентин
айтырган. Смирнов мыйкы деп делегейде
июнь 23-те совет чурт Ленинградтын 250
чыл болганын деңгелзээр. Ленинградтын
хоорай Советинин күсөкү болур деп
турар байыраалдык планын быдылаан.

Улуг болушкунуң болза Коммунист
партияның улуг организатору болгаш
совет дүрүннүң тургузукчуу В. И. Ле-
нинге турсаалды Восстания шөлдүң
кылыг эгелзөөн болур. Ленинградке ки-
рер черде ортумаа рогатканын чанында
Ала-чурттуң дайынынын тилгелзегинде
алдар болдурган монументалдык дерши-
кенин байыраалды салышкыны бол-
ур. Москваың Славянская Төрөөн

чурттуң камгалакчыларыга алдар бол-
дурган

СЭКП Кызыл хооркомунда болгаш хоорайның күүсекчи комитетинде

1957 чылдың бирги кварталда хоорайның бүдүрүлгө, транспорт болгаш садыг черлеринин ажылынын түнделерин СЭКП Кызыл хооркомунун бюрору болгаш ажилчы чоннар депутаттарынның хоорай Советинин күүсекчи комитети чутулаажып көргөн, социалисттик чарыштын тилектеринде СЭКП хооркомунун база хоор-күүсекчинин шилчир Кызыл туктарын тыныскаан.

Бир чылдың бирги кварталында нинти продукция бүдүрүлгө планын 107,8 хуу, бараанын продукцияны бүдүрүп үндүрүп планын 108,2 хуу кылдыр күтсөдүн, продукциянын бүтүшүн 4,5 хуу чингелерин болгаш күш-ажылдың бүдүрүлгөсүн 5,2 хуу бедирин чедип алган област-типографиянын (директору эш Бергер, партия организацияларын секретары эш Брамиников) СЭКП хооркомунун болгаш хооркүүсекчинин шилчир Кызыл тугун тыныскаан.

Транспорт көтөрмаларын аразында социалисттик чарышка бирги черин ээлен, километр талзы-биле бүдүрүлгө планын 111,9 күтсөдүрүн чедип алган харылаанын автоавтотранспорт көтөрмалары (начальник эш Каракулов, партия организацияларын секретары эш Рыков), партиянын хоорай комитетинин болгаш хооркүүсекчинин шилчир Кызыл тугун тыныскаан.

Магалиннер аразында социалисттик чарыштыга бир чылдың бирги кварталында эки өртүтүлгөдүн чедип алган № 18 мага-

зинге (директору эш Шишляников СЭКП хооркомунун болгаш ажилчы чоннар депутаттарынның Кызыл хоорай Советинин күүсекчинин шилчир Кызыл тугун тыныскаан. Ол магазин бирги кварталда бирин саарылгазынын планын 121,4 хуу күтсөдүн, 30,7 муң рубль түндүг ортала-ны чедип алган.

Нинтинин чекенинге черлеринин аразында социалисттик чарышка бирги черин № 1 чайнаа, директору эш Чернов) ээлен. Уш чайнаа бараан саарылгазынын планын бир чылдың бирги кварталында 103,4 хуу күтсөдүн, 7685 рубль ортала-ны чедип алган. СЭКП хооркомунун болгаш хооркүүсекчинин шилчир Кызыл тугун ол чайнаага тыныскаан.

Хоорайда ээлен хей бүдүрүлгөлөр бирги кварталда бүдүрүлгө планынын ажыр күтсөдүн, күш-ажылдың бүдүрүлгөсүн бедирткенге база продукциянын шынарын экижилди, бүтүшүн ээлен чингеткенге СЭКП хооркомунун бюрору болгаш хооркүүсекчинин шилчир Кызыл тугун тыныскаан. Чижээ, иш заводу (директору эш Кондауров, партия организацияларын секретары эш Попов), сеп-телге заводу (директору эш Михайлов, партия организацияларын секретары эш Лаптев), хоорайның электростанциясы (директору эш Чижиков, партия организацияларын секретары эш Несменко) бирги кварталда бүдүрүлгө планынын ээлен ажыр күтсөдүрүн.

Тугуу заводуна (директору эш Акимов партия организацияларын секретары

эш Гуцало), аш-чем комбинатында (директору эш Ананьин, партия организацияларын секретары эш Викторов), металл фабрикасында (директору эш Шарыпин, партия организацияларын секретары эш Пинасов), алты заводуна (директору эш Скрыль, партия организацияларын секретары эш Ермолаев) күш-ажылдың бүдүрүлгөсүн бир чылдың бирги кварталында дыка чыгыс болганын СЭКП хооркомунун бюрору болгаш хооркүүсекчинин шилчир Кызыл тугун тыныскаан. Күш-ажылдың бүдүрүлгөсүн бедиринче утканган боттук хемчеглерин ап чорутуурун үстүндө алы үнгөн бүдүрүлгө черлеринин ууртукчуларынан база партия өргө организацияларын секретарыларыннан негизин.

Кызыл чүдүлү нормалар көрдүнгөндөн ажыр чарыгдар чорутууру чамдык автотранспорт көтөрмаларында бар болуп турарын партия хооркомунун бюрору болгаш хооркүүсекчинин шилчир Кызыл тугун тыныскаан. Чижээ, материалдарын камналганы чарыгдарынче транспорт организацияларын кичээттегин утандырган.

Октябрын социалисттик Улут революциянын 40 чыл оюну байырагына уткуштур социалисттик чарышты ажилчыларын болгаш инженер-техниктер ажилдакчыларын ортузунга улам кал-барынын СЭКП хооркомунун бюрору болгаш хооркүүсекчинин шилчир Кызыл тугун тыныскаан. Араан малдарын четтес өкпөн, чүт-ле элген малдарга акт тургузарыга өй-лөшкүн турар мал экичери Норбаа, Та-

Мурнакчы тудугжу Д. Доржу-Лама

Чая-Хал районунун Леняя аттыг көдө ажыл-агый артелинин тудук бригадасында эш Доржу-Лама ол колхоз тургустунган хүндүн бээр бызычылан аймакка келген. Ол болуун колхозунун чүгө мурнакчы, хоочун тудугжу эвес, харын терезин колхозунун иденкейлиг организа-цияларын березин.

Болжол төгүндө туттунган бүтү бажыр-нарын тутуунга ол өйдөкөйлүг киржи-кирген болгаш киржин-даа турар. Ол бо аразында ээлен хей аймактарын тудук херезинде мергештир өртөткен, тутук талзы-биле болуун тусурай өртөткен аймактарга ам-даа дамчылып берип турар.

Хоочун тудугжу болуун нормаларын хүн бүрүл 140 хуулан күзү эвес кылдыр күтсөдүн турар. Ол чүгө 1956 чылдың дүргүзүлгө болуун ажилдап алган күш-хүннөргө 1022 рубль болгаш 1000 амыг килограмм тараан алган. Октябрын социалисттик Улут революциянын 40 чыл оюнга болгаш делегейнин ажилчы чоннарын ап-сеткил кат-тыжымчыларын Хүчү-Май 1-ге күш-ажылчы чар-чаа чедикшириндегү жура-жыр дөш социалисттик чарышты тудук-журларын ортузунга организацияларын эш Доржу-Лама иденкейлиг киржи-кирген турар.

Болжолун тутук бригадасынын мур-накчы бо ажил-агый чымында биче эвес сорулгаал турар турар: өгөлдө чурттан турар 27 өгөлдө Октябрын байыр-лазында чедир бажынарды бүтүн шил-чир, 500-500 баш койлар кирер 2 ка-жааларын, 100 кажаалар кирер 1 кажа-нын, 100 тонна тараа шыгылар салды, колхозун ийги чар дөргөзүп турары тутук бригадасынын кижигүнөрдүн негетинин турар.

Ол сорулгаалын күтсөдүн дөш тудугжу Доржу-Лама болгаш оң өөрү бо чылдың өгөзгөндө бээр ээлен хей ажилдарын кы-зыл күтсөдүн алган: чуртталганын 8 ба-жынарын туткан, оларын иштинде 3 бажынарын ажилдап бүтүн кирген. Тутууга херезиндегү иш материалдарын колхозунда бедирткен алган. эртен чымын шала кылганга ээлен каш бажынарын ажилдап кирген, чурттал-га бажынарын кышпаларын, оларын кыдыраларын кылмын дооскан.

Чурукта: хоочун тудугжу Д. Доржу-Ламанын тудук шөгүндө ажилдап турары.

Сөзү. А. Дугермааны. Фото М. Влейнин.

Профэвилел организациязынын ажылынга партияжи удуртулганы экижидер

СЭКП-нин Барым-Хемчик районунун бюрору болгаш чамдык партия өргө органи-зацияларын профэвилел организацияларын ажилында партияжи удуртулганы ээлен экижилди, оларга практиктик дуу-ламчыны көртүп турар апарган. Партия райкомунун бюрору күрүнө албан черлерин ажилдакчыларын профэвилел рай-комунун ажилында дугайында өтөчтү чутулаашкан. Райком чонга чар бүдүр-гө болгаш албан черлеринин, школаларын партия активинин хуралын чымдырткан. Ол хуралга «профэвилел организацияларын ажилында партияжи удуртулганы болгаш оң экижилдер хемчеглер дугайы» деп айтырылган чутулаашкан. Эртен чылдың төңүзүндө профэвилел активинин үш конук семинарын чымдырткан. Механиза-ция училищелерде, Аксы-Барыктын ор-тумак школаларында, 76-ГРП-де партия өргө организацияларын профэвилел комитетте-ринин ажилын ээлен эки удуртуп, ол дугайында айтырылганын партияжоларын болгаш бүтү коммунистерин хуралдарына үртүчү чутулаажып, месткомдарын практиктик ажилында дуулаажып турар.

СЭКП-нин XX съездинин төөтүлгү иштиндерин ажилдап чедикширин боттарынан дөш демиселге профэвилел организацияларын улут ролдуг болуп, ажил-агый, култура тургузушунунун үзүмдөргө социалисттик чарышты организаастап турар. 76-ГРП-нин дагылары эртен чылдың бүдүрүлгө планын да ажил-ынын талзы-биле 106,3 хуу, өртүзгөн-күн талзы-биле 101,8 хуу күтсөдүн болгаш күш-ажылдың бүдүрүлгөсүн бедирткен, күрүнө херезиндегү 400 муң рубль камналганы чедип алган. Чарык-чы саналарын ажилдап кирип келгенин түнелгенде, коллектив феврал-дың бүдүрүлгө планын база-ла ажыр күт-сөдүн шыдаан. Районун Час-Адыр, Ак-Дуурак бүдүрүлгөлеринде мурнакчы ажилчыларын саны өскөн. Иланга Иванец, Мургу-оол, Чаш-оол, Бавуу, Кад-дар-оол олар болгаш оон-даа эске хей өш-тер хүн бүрүнд ажил нормалын үртүчү ажыр күтсөдүн келгенер.

Кызыл-Мажалык АТК-нын коллектив бо чылдың февралдың бүдүрүлгө планын тонна талзы-биле 125,6 хуу, тонна-ки-лометр талзы-биле 106,4 хуу күтсөдүн. Чолаачыларын эштер Брызгалын, Чулу-ой, Оспов, Марсала, Мозгов, Тагача-лов олар чүк сөөртүлгөсүн оонадынын үртү-чүчү 150—175 хуу күтсөдүн келгенер. Бүдүн чылдың иштинде ий болгаш оон-даа хей норманы күтсөдүн хүлөткен чолаачылар АТК-да хей. Ол ишкан Кы-зыл-Мажалык МТС-тин механизаторларын ортузунда күш-ажылдың мурнакчы-ларын хүлөткөн өшүп турар.

Улус чырдымышынын ажилдакчы-ларын профэвилел организацияларын школаларга өөрдиле-кижигилдегил ажилдарын экижилдеринге эки дуулаажып турарлар. Ак-Дуурак чеди чыл болгаш Час-Адыр өгө школаларын үшүк улууды өөрдиле шынары 86 хуу күтсөдүн. Башкылардан Ак-Дуурак школаларында эш Чериятеева, Кызыл-Мажалык ортумак школаларында Стремоусова, Шестакова, Хен-делен школаларында Струмаа олар өө-ринкчилерин 100 хуу өөрдиле шына-рын чедип ап турарлар.

Мичаала-даа профэвилел организа-цияларын ажил-чорутууларын, иланга оларын култура-массалыг ажилында

улут четтестер бар болуп турарын айты-раа чутула. СЭКП райкомунун бюрору бол-ган чамдык партия өргө организацияларын профэвилел организацияларын ажилын ам-даа четтес удуртуп, ажил-агый, кул-тура тургузушунун херезинде олар-нын организаакчы чорун күтсөдүрбей турар.

Улус чырдымышын ажилдакчыларын профэвилел райкомунун ажилында дугайы болгаш партия өргө организа-цияларын талзындан профэвилел органи-зацияларын ажилын канчаар удуртуп турарын дугайында айтырылганын СЭКП райкомунун бюрору болуун хура-лында чутулаажып сонуургап көрбөп. АТК, МТС, райкүүсек коллектитеринин партия өргө организацияларын (секретары-лары эштер Карпов, Чыгит, Монте-Бай-ыр) бо чылдың өгөзгөндө бээр боттары-нын нинти хуралдарында профэвилел организаацияларын ажилын камна-ган чыгыс-даа айтырылгар чутулаажы-паанар.

Социалисттик чарышты калбартырып, күш-ажылдың бүдүрүлгөсүн бедиринин, ажилын, албан-аажыларын култура-амдырал херезгелерин хам-дыраарын айтырылганын чамдык проф-эвилел организацияларын кичээттегин төвүндө дашкаар тургузуп турары ка-чп-даа таарышпас.

МТС-те болгаш «Барлык» совхозта күш-ажылдың салгал-чоруну экижилейн тур-ар. Бо чылдың февралдың 15-тен мар-ты 15-ге чедир ажил хүннөргө 70 киж ажилга оонап келген. «Барлык» совхозта ажилдакчыларын ажилга көзү турарын демиселге кылдынып тур-ар. Ол черлерде профэвилел организа-циялар күш-ажылдың чоруну үзөр фа-тылар-биле шыгымы демисел чоруттайн келген. Күш-ажыл чорунун дугайында айтырылганын ажилчыларын болгаш профэвилел комитетинин хуралдарында чутулаашпай турар.

Оон инаа 46—ГРП-де, райпода, «Бар-лык» совхозта, районун култура кил-динде, Аягытаа школаларында профэвилел кижигүнөрдүн нинти хуралдарын чымдырбайн, кинди хуралдарга чурттал-га-амдыралын, култура-массалыг ажилдарын болгаш күш-ажылдың салгал-ча-чорунун дугайында айтырылганын чутулаажып көртү турарын чутулажып үнөвейн келгенер.

МТС-тин, АТК-нын, районун профэви-лел организацияларын коллектитерин култура-массалыг ажилдарында иденкей кол кырап турарлар. Ол коллектитер ажилдарын Бүтү-өйлөс фестивалында белеткелер кылзаан, дыштаналга кел-гелерин организаастаймын турар.

Күрүнө албан черлеринин ажилдакчы-ларын база улус чырдымышын ажилдакчыларын профэвилел райкомдарын ажилын, албан-аажыларын профэвилелдеринин хүлөткөнгө кирер талзы-биле ажилдарын ала-чагаар-лашынын байлаа тургусканар. Рай-онда улус чырдымышын ажилдакчы-ларын 50 киж, күрүнө албан черлерин ажилдакчыларын 80 киж профэвилел кижигүнэ эвес. Районун култу-ра килдинин бүтү 39 ажилдакчы-ларын 15 киж профэвилел кижигүнэ эвес.

Профэвилелдер райкомдарын болгаш месткомдарын чымыда комсомаларын чүтө бөрү барымдаалар тургусулаан боорай алдыда, а оларын чорутуп кел-ген ажилын кым-даа көрбөп. Ол комсо-маларын ажилын экижилдерин чонун өргө-ажыктары негетинин турар.

Школаларда профэвилел организацла-рын өөрдиле-кижигилдегил ажилдарын экижилдеринге кичээттегил салбайн келген. Аягытаанын чеди чыл, Аксы-Барыктын ортумак школаларында өөрдиле шынары дыка чыгыс. Иланга Аксы-Барык орт-умак школанын 5-ки «а» класнын үшүк улууды өөрдиле шынары чүтө 55 хуу болган. Ол класнын бажынын, профэвилел кижигүнэ эш Худенкинн чыл кыдыр четтес ажилын дугайын школанын профэвилел организа-циянын хуралында чутулаажып местком бичи-даа сонуургаваан.

Профэвилелдерин кижигүнэ дадыры-нын хамдыралы база-ла экижилейн тур-ар. Инаа хей кижигүнэ дадырынын чыл-чыл-биле төлөвейн келгенер. «Бар-лык» совхозта профэвилелдин 64 кижигүнэ 1956 чылдың дадырынын төлө-көннөр, а бо чылдың дадырынын чыгыс-даа киж төлөкөн. Совхозтун директор эш Ядрин 14 айларын кижигүнэ дады-рынын төлөкөн илерен.

Партия организацияларын боттарынын профэвилел организацияларын ажил-ында практиктик дуулаажынын хүн бүрү көргүсүзүлгөн, ажилын чоннарын ортузунга оларын организаакчы болгаш кижигилдик ролун улам бедире чүтү-ла. Иланга төлөдө, профэвилел активин өстүрер болгаш кижигүнэ, профэвилел организацияларын бот ажил-чорутула-нын хемчеглер, оларын инициативанын бүтү-ле хемчеглер-биле деткири негетинин турар. Ол практиктик ажилдарын чо-руттар аралар болгаш күштер бистин пар-тия организацияларын чыгыс бар.

Х. ДОРЖУ,

(«Правданын» апрель 25-теги мунуку чүрүнү).

СЭКП Барым-Хемчик районунун организаацияларын өргөтөжык.

Сессияга илерээни

Барым-Хемчик районунун Хенделен көдө Советинин чонга чар болуп эртен сессияны Воронцов аттыг колхозта мал ажилын байдалын дугайында зоотехник эш Эртинин илетелин чутулаажып көргөн.

Болжолун баштаар черинде (даргазы эш Чылаб-оол) малын кышы турш байдалын таарыштыр хемчеглерин четтес чорудуп турганга болжол мал бажынын ээлен хормчалыг болуп турары илетелден болгаш депутаттарын, актив-чаларын шүгүмчүлдеринде сессияга илерөөн.

Эртен чылдың октябрь айда бо чыл-дың апрельге чедир колхозтун 160 амыг баш малы аны-бүтү чыдаганын алыр алуу хораз. Оң иштинде малды чаш төдү 40 баш чедир хораз.

Амгы үлө колхозтун 15 кодан шөр малын чар оларарыне көмүрүр деп турар болза-даа ол оларарыне кажааларын чон болуп турарын колхоз баштаар черинде, колхозта ажилдап турар зоотехниктерин улут четтес ажилы деп сессия демиселден. Араан малдарын четтес өкпөн, чүт-ле элген малдарга акт тургузарыга өй-лөшкүн турар мал экичери Норбаа, Та-

варыштай оларын четтес практикаын сессияга санал берген өштер чиди-биле шүгүмчүлөп, малды экижир ажилы эки-жилдерин оларын шыгымы негетинин тур-гар.

Нинтинин малын чаксы ажаалгазын экижилдерин, оон оларын таарыштыра-рын, малын чүтүн-бааны аарыларын биле шынтыг демисел чорударын, колхозтун малын баш санын өстүрерин, оон продуктуларын бедиринин тө-дөргүл хемчеглерин аймакын инициатива сессия хулаа алган.

С. АРАПТАН.

Байырлалдың хүннөринге

Совет кижилерин материалдыг болгаш културлуг чагай байдалы хүн бүрүл чамдык чок экижил турар. Ол болза, партиянын болгаш чаастан совет кижилер дугайында сарын салымчынын амыдырал кырында боттарынын турарын херечиле турар. Чонун материалдыг амыдырал экижир тудук-на оларын сал-дып алыр алган база өшүп турар.

Чонун соккал чок өшүп турар кул-турлуг негеделерин хамдыр сорулга-биле облобребомостун баштаар чери Май 1-нин байырагына уткуштур бүтү са-дыг четкилерин үлөтүр болгаш аш-чем бараанын-биле хамдыр дугайында боттук хемчеглерин ап чоруткан. Ийги кварталга камаарышкан үлөтүр бара-нын болгаш аш-чем бараанын 40

ажыг хууун чер-черде чогуур өйүндө сөөртүп чедиргелен. Иланга Сит-Хал, Бил-Хем ишкан орук харылаага берге районнар бараан талзы-биле эки хамдыртыган.

Майның байырлал хүннөринде чар со-лун бараанын бүтү салдыларга үнөр, иланга үлөтүр бараанын обласка 2,600 муң, а Кызылга 1285 муң рубльге саттынар.

Байырлалдың хүннөринге аш-чем бара-анынын талзы-биле белеткелдер ба-за багай эвес. Ол негеделер бүтү садыг четкилеринде хамдыртыган. Сорулга эки шынарыг далаанар апрельдин эгизинде бээр Кызылдың бүтү салдыларын-да хүн бүтү кирип турар. Апрель 25-тен

эгелеп хоорайнын бүтү садыг четкилерин-де байырлалдың бараанын кирген. Ина-ла 305 муң дагаа чургаан, 45 тонна аны-бүтү сымар, 20 тонна печенье айма-а, ас болгаш хамдыртыган саргалар, 12 тонна дус чок балык, база макарон, вермишель аймаа дыка хей.

Байырлалдың хүннөринде хоорайнын хей-ини чекенинге черлерин, буфеттер база терге салдылар аш-чем-биле эки хамдыртыган. Майның 1—2 хүннөринде кудумчуларга, садыг аш-чем салдыларын чекенин көвүдир. Бо хүннөринде хоорайнын чуртакчыларын аш-чем бол-ган үлөтүр бараанын салдылардан херезгел бүтүрүн салып ап болур.

С. ТОВАРИШТАН.

Бүгү улустун деткимчезинге төлөпиг эгелээшкн

Кара хөрүнүг эвес куржагың Топ областынын көдө ажил-агый ажилдакчыларын чутула хуралында Тамбов областын Мичурин районунун Комитетин аттыг колхозун даргазы Евгения Иванова Андреева болуун чутулаан доо-зуттарга салга индигит алыш чыгаан-кымын чыгышынын үгөн. Ам ады-суура бүтү чурта билинтер аларган ол өргө херезинге муң ажыг киж чыгыс ай чыгыс сеткил-биле, чуректин ханын-дан байыр чедирин турганар.

Ол болгаш оң удуртуулар артелин колхозчуларын бүтү улустун хүлөп өрүшүкүнү чүтүн-биле чедип алганал ычма! Бөдө ажил-агыйнын ажилдагы 100 гектар черинге камаарыштыр 100 центнер ээти болгаш 400 центнер сүтү алыр дөш демиселден тутун олар бир-ле дугаарында чуртка көдүрүп үндүргөн. Комитетин аттыг көдө ажил-агый арте-лин колхозчуларын 1957 чылда 100 гектар черге камаарыштыр 60 центнер ээти, 1958 чылда—110 центнери бол-гаш 1960 чылда—170 центнери алы-рын бүтү чуртуту мурнуга хүлөткөн-ер.

Ол чуртагаларын сүтсөөдөшкүнүгү сөдүдүшкүн чокка көчүп хорго. Чүтө дөргө, кадыг-бир үш чылдың мурнуга 100 гектар черге камаарыштыр 20—30 центнер ээти бүдүрүлгө улут че-дикширин кылдыр санынын турган-га болгай. А ам мурнакчы колхозтарын удуртукчуларын 100 гектардан-на чүтө болгаш оон туржук 200 центнер бөзө ээти алырын дугайын бүдүрүлгө чутулаан турар. Иланга шураактын колхозтарын бажынакчынын, оларын кадрларын өскөткөн ачылдында бол-дувар аралгап апарган.

Эш Андрееванын инициативасы—бис-тиг хүннөриндегил кайгамчыктыг бо-

Ажыл-херекти күрүнө бөзү-биле көр бол-ган улустун өргө-ажыктарын хамдыр бир чорун илереткен. Чалыр-Лунгес районун көдө ажил-агыйнын ажил-ыччилерин ам бүтү совет чурт чоргаларын хулаагелерин алганар. Олар болза ажилдагы 100 гектар черге кама-арыштыр 1957 чылда 60 центнер ээти, оон иштинде 100 гектар тарым черге 54 центер хаваа ээтин бүдүрүлгө, а 1960 чылда районун колхозтарын 100 гектар черге камаарыштыр 150 центер ээти, а мурнакчы артелин—180—200 центер ээти алырын инициативалар.

Молдав ССР-нин Чалыр-Лунгес рай-онун 1957 чылда-ла ээти бүдүрүлгө көдө-дөргө шыгаларгай чедикширин чедип алырын хүлөткөн турар колхоз-дарын болгаш оларын даргаларын бүтү совет чурт билеп алган турар. Олар бо-лур:

Леняя аттыг колхоз—даргазы эш Па-лур—1957 чылда 100 гектар черге камаарыштыр 101 центер ээти; «Илан-гын чыгаларын» колхоз—даргазы эш Кириотлу—104 центнери; «Бомсомолу» колхоз—даргазы эш Стоянов—102 цент-нери; «Ленинчи орук» колхоз—даргазы эш Ходидики—100 центнери; «Совет Молдавы» колхоз—даргазы эш Карафи-ан—100 центнери алырын хүлөткен.

Молдав малчыларын патрлоттү инициативанын партия бедиле-биле үнөш көргөн. СЭКП ТБ-нын Бирги секретары эш Н. С. Хрущевтин бөгүн чарлатыган телеграммаларында чутулаан турары болза:

«Бистин чуртууска көдө ажил-агый продуктуларын элбенин тургузур дөш демиселге кайгамчыктын инициатива-ны илергелден бөзүлүг мурнакчы кижигилер СЭКП Топ Комитетинин дас-канын бөзүлгө, сарыг-сеткилдиг бүтү

ханызында байыр чедирин, амыр-менди-рин айтырып тур мен. Бедик хулаагелер-ин алгаш, ажил-херекти күрүнө бөзү-биле көрүп, улустун эргө-ажыктарын ха-ны билерин илергелеп, чуртутун бугу районунунга эки үлөгөрүн көргүсөн-дир силер».

Тамбов областын Комитетин аттыг ар-телин колхозчуларын эгелээшкн молдавчы малчыларын хүлөткелери-биле бир дөмө, бистин чуртууска ком-мунизм тургузушунун херезинге, со-вет улустун чагай байдалын улам ийди бедилер талзы-биле СЭКП-нин XX съез-динин айыткан программаларын боттады-ларында оң улут ужу-улажып. Бир эвес эш Андрееванын болгаш молдавчы мал-чыларын инициативанын деткир дөш бүтү улустун бөзүлүг инициативанын бүтү-ле колхозтарга, совхозтарга болгаш МТС-терге калбар бээр болза, бир эвес көдө-ни ажил-ишчилер мал ажилынын про-дуктуларын бедиринде боттарынын аргаларын утагытар ажилгаар болза, чурт мал ажилынын продуктуларын бир-ий чымын дүргүзүлгө чүтө ишти-ки херезгелерин долдур хамдыр шы-даар эвес, харын куралдарында болгаш дашкаар үндүргөнгө ээлен хей хемчээлдиг ээти болгаш саргалтын не-мөй тускайлар аралы база алыр.

РСФСР-нин болгаш Молдавынын му-накчыларын эгелээшкн эсе-даа култураларын болгаш республикаларын, чыгаалары, ээти болгаш сүтү бүдүр-гө бедириндегил база-ла аргаларын болуп турар Украин ССР-нин, Литва ССР-нин, Латвия ССР-нин, Эстон ССР-нин кол-хоздар болгаш районнары база септир алыр дөргөнгө совет кижилер бүдүрүлгө.

Болжолу гвардиядан, колхозтарын У-кранияда эштер Покитий, Дубовский, Бурачкава, Бойко, Могилченко, Белорус-сияда Орловский болгаш Смирнов база оон-даа эсе хей-хей кижилер ишкан иланга алдаржаан даргаларын ол кий-гырын канчаар үнөш бөзүр чурт ма-нал турар. Ол кийгырыга үнөш кө-

рүшүгүнөрдүн көдөниг бүтү ажил-иш-чилеринде совет улус манал турар.

Көдө ажил-агыйнын ажилдагы 100 гектар черлеринге камаарыштыр 100 центер ээти болгаш 400 центер сүтү алыр дөш демиселдин үлөткөннөр ам салдынын турар. Уш-шагын эртербиз, чызын төртүнгөн бүтү

Формация кылдызын — 3—88, харымсалгалыг секретарьын, культура болгаш
таага кылдызын база бухгалтериянын 3—65.